

<div></div>
עין משפט <div>נר מצוה</div>
<p>צו א מיי' פ"ט מהלכות מלכים הלכה יד: צו ב מיי' שם הלכה ד: צוח ג מיי' שם הלכה א והלכה ה: צמ ד ה ו מיי' שם הליו: </p>

תורה אור השלם

- וְאָךְ אֵת דְּמוּכָם לִנְפֹשְׁתֵיכֶם אֲדָרֶשׁ מִיַּד כָּל חַיָּה אֲדָרְשֶׁנּוּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ אֲחִיו אֲדָרֶשׁ אֵת נֶפֶשׁ הָאָדָם: בראשית ט ה
- שֶׁפֶךְ דָּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָּךְ בִּי בַצֶּלֶם אֱלֹהִים עֲשֵׂה אֵת הָאָדָם: בראשית ט ו
- כִּי יִדְעֲתִיו לִמְעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת בְּנָיו וְאֵת בִּיתוֹ אֲחֵרָיו וְשִׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְיָ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לִמְעַן הִבִּיא יְיָ עַל אֲבֹרָתָם אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיהֶם: בראשית יח יט
- עַל כֵּן יִעָזֵב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֵת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד: בראשית כ כד
- אִישׁ אִשׁ אֶל כָּל שָׂאֵר בָּשָׂרוֹ לֹא תִקְרִי לְגִלּוֹת עֵרְוָה אֲנִי יְיָ וְיִקְרָא יְיָ וְיֵצֵא יְיָ אֱלֹהִים עַל הָאָדָם לֵאמֹר מִכֵּל עֵץ הָיוּ אֲבָל תֹּאכְלוּ: בראשית כ טז

נו:

לַנַּעֲרָה הַמְאֻרָסָה דִּלְדִּידָהּ לֵית לָהּ. והא דלמך צקוף פ"ק דצ"צ (דף נח: וסס) אותו היום עבר אותו הרשע חמש עצירות בא על נערה המאורסה אע"ג דלא נטוּו דבר מכוּעַר הוא דקמשיב נמי ושט את הזכורה אע"פ שלא הוזהרו על כך ואשכחן נמי שסיפר הכמוצ צגגותו בדבר שעמידה מורה לאסור דלמרי' לקמן (נח:) כותי מותר צצמו וצפ' כהן משוח (הוריות י:) אמרי' לנט ושמי צנותיו הס נמכוּוּו לזכר מלוא דדיקים ילכו צס הוא שנמכוין לזכר עבירה ופושעים יכשלו צס: **וְאִי בְּדִינָא** דידהו סיף הוא. המ"ל דתנא דבי מנשה הוא דלמך כל מיתה האמורה לבני נח חנק: **וּחֲכָמִים** אומרים הרבה עריות. פ"ה כגון כל חייבי כריתות לרצנן איתרצו להו בני נח מאיש איש לכל האמור צפרשה ור"מ לא דריש איש איש לרצוא אע"ג דלעיל (דף נז.) גבי צרכת השס דריש ר"מ איש איש ומשמע דמאן דדריש חדא דריש כולהו דמתוך כך מסיק לעיל על ו' שצע מלות בני נח נהרג התס משמיה דנפשיה והכא ר"מ אליצא דר' עקיבא דממוקי לה צצמון מיהו הא דמרצין לעיל נכרי מאיש איש היינו צעריות דידן אלז דידהו נ"ל מדכתיב לומר א"כ צין לר' מאיר צין לרצנן הא דדריש איש איש היינו צעריות דידן אלז דידהו מדכתיב לומר ודעי' להו רצנן לכל עריות דידהו אלז לר"מ ס"ל כיון שפירש צצני נח על כן יעוצ איש דהיינו חייבי מיתות הן הן העריות שמוזהרין עליהן ואין להרצות יותר:

הַיְּהוּדִי שֶׁלֹּא בִקְדוּשָׁה ולידתו בקדושה. פ"ה דנקט הכי משום למעוטי הורמו ולידתו בקדושה כיון דדמי לישראל גזר צו ר"מ אפי' בשאר האז ואפי' שגולדו אותן הקרוצים צהיות נכריי' וי"ל איפכא דלדרי' כיון דהורמו ולידתו בקדושה הרי הוא כישראל ומותר אפי' בלחותו מן האס שגולדו מקודס דליכא למיגזר שלא יאמרו צלזנו מקדושה חמורה לקדושה קלה כיון דלית צבו ד' פסלות' דהנהו ודאי כשמי אמהות דמו ועי"ל דהורמו ולידתו צקדושה נמי כך דינו והא דלא נקטי לרצותא משום דלא פסיקא ליה למתני שאין להי' שאר האז דמה שגולד לאציו צקדושה אסור מדאורייתא:

נשא

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נהרג עליו. היינו כיוצא צו דשפיכות דמים דהוי קרוב להמיר ואינו מותר כותי צכותי וכותי צישראל חייב וכן ישראל צישראל אלז ישראל צכותי פטור ולציבא דרצי יונתן אלז רצנן פליגי עליה ולמרי היתר גמור הוא וליכא כיוצא צו: **מפי איש**. על ידי דיין איש או עד איש:

נהרג עליו אשכח ר' יעקב בר אחא דההו כתיב בספר אגדתא דבי רב א'בן נח נהרג בדיין א' ובעד אחד שלא בהתראה מפי איש ולא מפי אשה ואפילו קרוב משום רבי ישמעאל אמרו א'אף על העוברין מנהגי מילי אמר רב יהודה דאמר קרא א'אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש אפילו בדיין אחד י'מיד כל חיה אפילו שלא בהתראה י'אדרשנו ומיד האדם אפילו בעד אחד י'מיד איש ולא מיד אשה אחיו אפילו קרוב משום רבי ישמעאל אמרו א'ף על העוברין מאי טעמיה דרבי ישמעאל דכתיב ²שופך דם האדם באדם דמו ישפך איזהו אדם שהוא באדם הוי אומר זה עובר שבמעיי אמו ותנא קמא ⁶תנא דבי מנשה הוא דאמר כל מיתה האמורה לבני נח אינו אלא חנק ושרי ליה האי באדם אסיפיה דקרא ודרוש ביה הכי באדם דמו ישפך איזהו שפיכות דמים של אדם שהוא בגופו של אדם הוי אומר זה חנק מתיב רב המנונא ואשה לא מפקדה והכתיב ³כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו' הוא מותיב לה והוא מפרק לה בניו לדין ביתו לצדקה אמר ליה רב אויא סבא לרב פפא אימא בת נח שהרגה לא תיהרג מיד איש ולא מיד אשה כתיב אמר ליה הכי אמר רב יהודה שופך דם האדם מכל מקום אימא בת נח שזינתה לא תיהרג דכתיב ⁴על כן יעזב איש ולא אשה א"ל הכי אמר רב יהודה ⁴והיו לבשר אחד הדר ערביניהו קרא ת"ר איש מה תלמוד לומר ⁵איש איש י'לרבות את הכותים שמוזהרין על העריות כישראל והא מהבא נפקא מהתם נפקא ⁶לאמר ⁶זה גילוי עריות התם בעריות דידהו והבא בעריות דידן דקתני סיפא בא על עריות ישראל נידון בדיני ישראל למאי הלכתא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לא צורכה אלא לעדה ועדים והתראה מגרע גרע אלא א"ר יוחנן לא צורכה אלא לנערה המאורסה דלדידהו לית להו דדיינינן להו בדינא דידן אבל אשת איש בדינא דידהו דיינינן להו והתניא י'בא על נערה המאורסה נידון בסקילה על אשת איש נידון בחנק ואי בדינא דידהו סייף

הוא אמר רב נחמן בר יצחק י'מאי אשת איש דקתני כגון שנכנסה לחופה ולא נבעלה דלדידהו לית להו דיינינן להו בדינא דידן דתני ר' חנינא ובעולת בעל יש להן נכנסה לחופה ולא נבעלה אין להן תניא כוותיה דר' יוחנן ⁹כל ערוה שב"ד של ישראל ממיתין עליה בן נח מוזהר עליה אין ב"ד של ישראל ממיתין עליה אין בן נח מוזהר עליה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים ¹⁰הרבה עריות יש שאין בית דין של ישראל ממיתין עליהן ובן נח מוזהר עליהן בא על עריות ישראל נידון בדיני ישראל בא על עריות בן נח נידון בדיני בן נח ואנו אין לנו אלא נערה המאורסה בלבד ונחשוב נמי נכנסה לחופה ולא נבעלה האי תנא תנא דבי מנשה הוא דאמר כל מיתה האמורה לבני נח אינו אלא חנק אידי ואידי חנק הוא וסבר רבי מאיר כל ערוה שבית דין של ישראל ממיתין עליה בן נח מוזהר עליה והא תניא ⁷גר שהיתה

נהרג עליו. היינו כיוצא צו דשפיכות דמים דהוי קרוב להמיר ואינו מותר כותי צכותי וכותי צישראל חייב וכן ישראל צישראל אלז ישראל צכותי פטור ולציבא דרצי יונתן אלז רצנן פליגי עליה ולמרי היתר גמור הוא וליכא כיוצא צו: **מיד כל חיה**. מיד כל דבר חי: **שופך דם האדם בלדם**. שצמך האדם דמו ישפך: **זה חנק**. דאין דמו יוצא לחוץ: **ואשה**. צמ נח לא מפקדה על הדין: **ניסו**. היינו נשים: **מה תלמוד לומר איש איש**. אל כל שאר צצרו וגו': **צעריוס דידן**. צלשת איש ישראל: **למאי הלכתא**. נדון צדיני ישראל: **שצריך עדה ועדים והתראה**. כישראל: **מגרע גרע**. זה הצא על אשת ישראל מהצא על אשת כותי שנהרג צעד אחד וצדיין אחד ושלא צהתראה. מגרע גרע לשון קולא וצתמיהה: **לא נלרכה**. האי דקתני נידון צדיני ישראל: **אלא**. צלז על נערה המאורסה ישראלית: **דלדידהו לית לכו**. מיתה צנערה המאורסה אלז צצעולת צעל וגבי ישראל נהרג מריציולא דאיש איש על כרחך ⁸האי דקטלוה משום דלתמרייה צלזש איש כישראל ולגצייהו ללו אשת איש דנחייצ קטלא דידהו אלז נידון צסקילה אלז אין לריך עדה ועדים והתראה דלא גרע מעריות דידהו: **אלז**. צא על אשת איש ישראל צדינא דידהו דיינינן ליה צתמיה: **צא על נערה המאורסה נידון צסקילה**. כישראל א' דהא צדינא דידהו סייף הוא דכל מיתה צן נח אינו אלז סייף ¹¹נא.

לרצנן דפליגי אתנא דבי מנשה: **צנינס לחופה ולא נבעלה**. צדיני ישראל חנק הוא כשאר אשת איש דגבי סקילה כתיב נערה צתולה מאורסה וגו' ¹²ודרשין (כתובות דף מה:.) צתולה ולא צעולה מאורסה ולא נשואה ונמאי נשואה צלימא נשואה ונבעלה מצתולה ולא צעולה נפקא אלז שנכנסה לחופה ולא נבעלה ומעטה קרא מסקילה וישנה צחנק דהכל הי צכלל נושא ונואכפ וילאה ארוסה לידון צעצמה ווו שלא ילאה עמדה צכללה: **צעולת צעל יש להס**. דכתיב ¹³(בראשית כ) והיא צעולת צעל ולא כתיב והיא אשת איש אלמא הך מת משום צעילתו של צעל ולא מפני קדושין וחופתו: **סניא כווסיה דרצי יוחנן**. דלמר צא על עריות ישראל דקתני נידון צדיני ישראל לא מתוקמא אלז צנכנסה לחופה או צנערה המאורסה וכו' דלדידהו לית להו: **אין צ"ד של ישראל ממיתין עליה**. כגון חייבי כריתות לחותו ואחות אציו ואחות אמו ואשת אחיו ואשת אחי אציו ואחות אשתו: **אין צן נח מוזהר עליה**. דמפרש לקמן ¹⁴[נח.] דר' מאיר אליצא דר"ע אמרה דנפקי ליה עריות צצני נח מעל כן יעוצ איש וגו' ¹⁵והתס חייבי מיתות

הוא דכתיבי: **הרבה עריות יש**. כגון כל חייבי כריתות צן נח מוזהר עליהס דלרצנן איתרצו צני נח מאיש איש לכל האמור צפרשה ור"מ לא דריש איש איש לרצוי: **צא על עריוס ישראל**. עבריות: **עריוס צני נח**. כותיות: **ואנו אין לנו**. שיהא צן נח חלוק צין ישראלית לכותית אלז נערה המאורסה משום דלדידהו לית להו קטלינן ליה צקטלא דידן: **אידי ואידי חנק הוא**. דינו ודיניהן שוין צה: **שהורמו**

<div></div>
מסורת הש"ס
<p>א) [נקמן עא:], ב) [נלעיל טו:], ג) [תוספ' דע"ז פ"ט ע"ש], ד) [ימות מל. ע"ש], ה) [דברים כג:], ו) [בראשית כ:], ז) [ז"ל ארבע, ח) שייך לקמן דף נח., ט) כס"א: הקרוצים צגוים, י) כס"א: גיות, כ) [ז"ל לו. רש"ש,</p>

הגהות הב"ח
<p>א) רש"י ד"ה דלדידהו וכו' על כרחך כיון דקטלוה:</p>

הגהות הגר"א
<p>א) גב' הרבה עריות. נרשום קו על מינות הרבה עריות וי"צ הרמז"ס לא גרס לה ומפרש דגס חכמים ס"ל כר"מ ואין מוסיפין רק לחותו מאמו כפשטא דקרא וגם אמנה וגו' ולא דמחויא דלקמן וכצד שס עריות לב"י וכר"ע וחכמים (ועמ"ש רצנו צו"ד סף רסט ס"ק ג'): </p>

הגהות מהר"ב רנשבורג
<p>א) רש"י ד"ה צא על נערה המאורסה נידון צסקילה כישראל. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד ואי צדינא דידהו וכו'. פל"ל: </p>